

การพยากรณ์พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์
ของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน
The Prediction of Alcohol Drinking
Planned Behavior of Undergraduate
Students in Kasetsart University
Bangkhen Campus

พิมพ์ชนก นามบัณฑิต และงามลมัย ผิวเหลือง

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาอิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคล การทำหน้าที่ของครอบครัว และการควบคุมตนเอง ต่อพฤติกรรมตามแผนในการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน โดยดำเนินการกับกลุ่มตัวอย่างนิสิตฯ จำนวน 578 คน ด้วยเครื่องมือที่มีลักษณะเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัย พบว่า นิสิตปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ที่อยู่ในครอบครัวที่มีการทำหน้าที่ของครอบครัวในระดับสูง และมีการควบคุมตนเองอยู่ในระดับสูง จะมีพฤติกรรมตามแผนในการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตอยู่ในระดับต่ำ ขณะที่การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมตามแผนในการดื่มแอลกอฮอล์ ด้วยวิธีวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน แสดงว่า ปัจจัยทั้ง 8 ปัจจัย ได้แก่ การควบคุมตนเองของนิสิตปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ด้านการมีพฤติกรรมเสี่ยงภัย ด้านการมองในระยะสั้น ด้านการไม่มีความอ่อนไหว ด้านการหุนหันพลันแล่น และการทำหน้าที่ของครอบครัว ด้านการควบคุมพฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัว อาชีพของมารดา ระดับชั้นปี และการพักหอพักนอกมหาวิทยาลัย มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมตามแผนในการดื่มแอลกอฮอล์ โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมตามแผนในการดื่มแอลกอฮอล์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 แม้อธิบายได้เพียง ร้อยละ 35.5 ($R^2 = 0.355$) ทั้งนี้ ตัวแปรที่พยากรณ์พฤติกรรมตามแผนในการดื่มแอลกอฮอล์ได้ดีที่สุด คือ การควบคุมตนเองด้านการมีพฤติกรรมเสี่ยงภัย หมายความว่า หากมีการควบคุมตนเองด้านการมีพฤติกรรมเสี่ยงภัยสูงจะมีพฤติกรรมตามแผนในการดื่มแอลกอฮอล์ต่ำ

คำสำคัญ: การทำหน้าที่ของครอบครัว, การควบคุมตนเอง, พฤติกรรมตามแผนในการดื่มแอลกอฮอล์

Abstract

This study investigated the influences of individual factors, family function, and self-control to alcohol drinking planned behavior of undergraduate students in Kasetsart University, Bangkhen campus. Sample was 578 students of Kasetsart University, Bangkhen campus. The research instrument was questionnaires, and data were analyzed using descriptive statistics, which were percentage, mean, standard deviation, and multiple regression analysis with stepwise method. The research is found that the students, who have high level of family function and self-control, have low level of alcohol drinking planned behavior. Moreover, with multiple regression analysis with stepwise method, the data are revealed 8 factors, which are self-control in risk taking, short-sightedness, insensitivity, impulsions, and behavior control of family function, mother's occupation, university years, as well as residing off-campus dormitory, affected the alcohol drinking planned behavior with the statistical significance level of 0.001, and are predicted as 35.50 percents ($R^2 = 0.355$). The best variance to predict the alcohol drinking planned behavior is self-control in risk taking. This data suggests that the student, who has high level of self-control in risk taking, has low level of alcohol drinking planned behavior.

Keyword: family function, self-control, alcohol drinking planned behavior

บทนำ

ข้อมูลจากศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (2549) พบว่า ประชากรไทย อายุ 15 ปีขึ้นไป มีการดื่มแอลกอฮอล์มากกว่า 20 ล้านคน มีจำนวนผู้ดื่มสุรา และเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มมากขึ้น เพราะถึงแม้ว่าจะมีพระราชบัญญัติ เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อควบคุมการดื่มและลดผลกระทบที่เกิดขึ้น มากมาย ทั้งด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต การเรียน อุบัติเหตุ และค่าใช้จ่าย แต่จากการที่เครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือสุราจัดเป็นสารเสพติด ประเภทหนึ่งที่ไม่ผิดกฎหมายจึงส่งผลให้มีการจัดจำหน่ายและดื่มกันอย่าง แพร่หลาย และยังมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นทั้งจำนวนผู้ดื่มและปริมาณที่ดื่ม โดยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในวัยรุ่นทั้งสองเพศ และที่สำคัญมีการเพิ่มขึ้นอย่าง ชัดเจนในกลุ่มเด็ก เยาวชน และผู้ใหญ่ตอนต้น คือ กลุ่มอายุ 11-14 ปี กลุ่มอายุ 15-19 ปี และกลุ่มอายุ 20-24 ปี ตามลำดับ สำหรับพฤติกรรม การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แบบประจำในภาพรวม พบว่า เด็ก เยาวชน และ ผู้หญิง คือ กลุ่มที่น่าเป็นห่วง เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีอัตราการเพิ่มขึ้นของผู้ที่ มีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สาเหตุของการดื่มแอลกอฮอล์ใน เด็ก เยาวชน และผู้หญิง พบว่า มีปัจจัยทางด้านอิทธิพลของครอบครัวที่ได้รับ ตั้งแต่เด็ก ทั้งนี้การที่ปรึกษาหารือกับมารดาเกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์ จะมีความเชื่อเชิงบวกเกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์ในระดับต่ำ และสามารถ ลดผลกระทบจากเพื่อนที่ดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักลงได้ด้วย ส่วนการเอาใจ ใส่ติดตามของบิดามารดาเกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์และพฤติกรรมเสี่ยง การดื่มแอลกอฮอล์ของเด็กและเยาวชนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การดื่มแอลกอฮอล์เช่นเดียวกับ อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนจะลดลงถ้าบิดามารดา มีความเข้มงวดต่อการดื่มแอลกอฮอล์ของเด็กและเยาวชน (WHO, 2004; Borsari, Murphy, and Barnett, 2007, Steinberg, 1996) ที่กล่าวถึงปัจจัยเสี่ยง (risk factors) 3 ประการ ที่ทำให้เด็กและเยาวชนดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มากเกินไป ได้แก่ ด้านจิตวิทยา ด้านสัมพันธภาพ และด้านสิ่งแวดล้อม โดย

ปัจจัยด้านจิตวิทยา พบว่า บุคคลที่มีคุณลักษณะบางอย่างปกติก่อนถึงวัยรุ่น แต่ใช้สุราและยาเสพติดมากกว่าเพื่อนๆ คุณลักษณะเหล่านี้ประกอบด้วย ความฉุนเฉียว หุนหันพลันแล่น ซึมเศร้า ผลสัมฤทธิ์ต่ำ รวมถึงทัศนคติที่ดีต่อการใช้สารเสพติดและสุรา สำหรับปัจจัยด้านสัมพันธภาพ พบว่า บุคคลที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวไม่ดี ได้แก่ ห่างเหิน ไม่เป็นมิตรหรือขัดแย้ง มักจะมีปัญหาการดื่มสุรามากกว่าบุคคลที่เติบโตมาในครอบครัวที่ใกล้ชิด ส่วนปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม หรือการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ง่าย เป็นผลจากการนำเสนอการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทางสื่อมวลชน เมื่อเด็กและเยาวชนที่ได้เห็นข่าวสารที่ยอมรับหรือส่งเสริมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ย่อมมีความเป็นไปได้ที่จะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากขึ้นหากไม่สามารถควบคุมตนเองได้ดี เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ Hirschi และ Gottferdson (1991) ซึ่งพบว่า การควบคุมตนเองนั้นเริ่มมาจากการเลี้ยงดูของครอบครัว ตั้งแต่วัยเด็ก ระดับของการควบคุมตนเองสามารถเปลี่ยนแปลงได้ ทั้งนี้ ระดับของการควบคุมตนเองในแต่ละบุคคลนั้นจะถูกกำหนดอยู่ในช่วงอายุ 11-12 ปี ยิ่งไปกว่านั้นการควบคุมตนเองนี้ยังมีความเชื่อมโยงกับการมีพฤติกรรมกระทำผิดและพฤติกรรมเบี่ยงเบนต่างๆ ด้วย ลักษณะของผู้ที่มีการควบคุมตนเองต่ำ มักจะมีบุคลิกภาพแบบ (impulsive) ชอบเสี่ยง ใช้ภาษากายมากกว่าภาษาพูด ยึดถือตนเองเป็นจุดศูนย์กลางและโกรธฉุนเฉียวง่าย รวมถึงเลือกทำงานที่ง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน ขาดการควบคุมตนเอง ขาดความละเอียดรอบคอบ และแสวงหาความสุขให้กับตนเองอยู่เสมอ (Piquero and Tibbetts: 1996, pp. 481-508) บุคคลเหล่านี้ จึงเข้าไปเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่เป็นอันตราย (dangerous behavior) ได้แก่ การดื่มแอลกอฮอล์ในปริมาณมาก การสูบบุหรี่ และการขับรถด้วยความเร็วสูง เป็นต้น

ด้วยเหตุผลข้างต้น จึงนำมาสู่คำถามการวิจัย ที่ว่า “พฤติกรรมตามแผนในการดื่มแอลกอฮอล์ ของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขนที่กำลังศึกษาอยู่ และอาศัยในหอพัก ใช้ชีวิตเพียงลำพัง

ห่างไกลบ้าน มีการเปลี่ยนแปลงหลากหลายทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม มีปัจจัยใดบ้างที่พยากรณ์พฤติกรรมดังกล่าวได้” โดยคาดว่า ผลจากการวิจัยจะทำให้ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน สามารถวางแนวทางป้องกันพฤติกรรมตามแผนในการดื่มแอลกอฮอล์ได้

วัตถุประสงค์

1. ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล การทำหน้าที่ของครอบครัว การควบคุมตนเอง และพฤติกรรมตามแผนในการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตปริญญาตรี

2. ศึกษาอิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคล การทำหน้าที่ของครอบครัว และการควบคุมตนเอง ที่มีผลต่อพฤติกรรมตามแผนในการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตปริญญาตรี

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปริญญาตรี วิทยาเขตบางเขน ซึ่งมีจำนวนนิสิตทั้งหมด 26,110 คน (สำนักทะเบียน และประมวลผลมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2556)

ทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย และกระบวนการดำเนินงานวิจัย สรุปรายละเอียดได้ดังนี้

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการทำหน้าที่ของครอบครัว

ผลการทบทวน แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับ การทำหน้าที่ของครอบครัว พรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ (2550, น. 27) ซึ่งเป็นสถาบันสังคม

อันดับแรกในชีวิตมนุษย์ที่พร้อมจะให้ความรัก ความอบอุ่นพร้อมทั้งการปลุกฝังจริยธรรมแก่สมาชิกใหม่ที่อุบัติขึ้นในครอบครัว เพื่อเป็นรากฐานในการพัฒนาให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ Koning, et al. (2011) ครอบครัวควรมีข้อตกลงร่วมกัน ในการงดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ชัดเจน จะช่วยให้เยาวชนและสมาชิกในครอบครัวสามารถบังคับใจตนเองให้ลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลงได้ เพราะกฎงดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นเสมือนแรงสนับสนุนที่ทำให้เยาวชนปฏิเสธเมื่อมีคนมาชักชวนให้ดื่ม (พรพนทิพย์ ศิริวรรณบุศย์, 2550, น. 27)

ดังนั้น การทำหน้าที่ของครอบครัวจึงมีส่วนเกี่ยวข้องกับการมีพฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัว กล่าวคือ หากมีการส่งเสริมการทำหน้าที่ของครอบครัวอย่างเหมาะสมก็สามารถช่วยเหลือส่งเสริมให้สมาชิกในครอบครัวมีพฤติกรรมเป็นไปในทางที่ดี ทั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกแนวคิดการทำหน้าที่ของครอบครัวแบบ McMaster Model of Family functioning ของ Epstein et al. (1982 อ้างใน อุมาพร ตรังคสมบัติ, 2537, น. 42-50) เพราะความครอบคลุมองค์ประกอบในทุกประเด็นของการทำหน้าที่ของครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นองค์ประกอบการแก้ปัญหาของสมาชิกในครอบครัว การสื่อสารของสมาชิกในครอบครัว บทบาทของสมาชิกในครอบครัว การตอบสนองทางอารมณ์ของสมาชิกในครอบครัว ความผูกพันทางอารมณ์ของสมาชิกในครอบครัว การควบคุมพฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัว

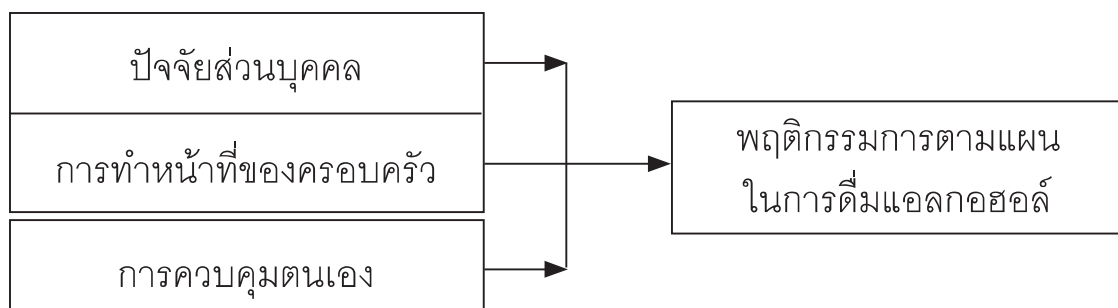
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการควบคุมตนเอง

ผลการวิจัยของ Muraven, Collins, Morsheimer, Shiffman, and Paty (2005) สะท้อนว่า เยาวชนควรได้รับการเสริมทักษะในการควบคุมตนเอง เพราะการควบคุมตนเองช่วยให้เยาวชนสามารถบังคับใจตนเองไม่ให้เกิดความต้องการดื่มแอลกอฮอล์ การที่เยาวชนควบคุมตนเองได้ เป็นเกราะป้องกันการเลียนแบบพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของสมาชิกในครอบครัวและยังทำให้เยาวชนมีวิธีจัดการกับธรรมชาติการดื่มแอลกอฮอล์

ของตนเอง ทำให้สามารถหยุดดื่มแอลกอฮอล์ได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Maslow (1968, p. 58) เกี่ยวกับ ความต้องการของบุคคล 5 ชั้นจากต่ำไปสูง ในขั้นที่ 2 คือ ความต้องการความปลอดภัย (safety needs) อันเป็น ความต้องการที่จะเกิดขึ้นหลังจากที่ความต้องการทางร่างกายได้รับการตอบสนอง แล้ว เป็นความต้องการสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยอันตรายทั้งทางกาย และจิตใจ ความมั่นคงในชีวิตและสุขภาพ กล่าวคือ หากนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขนมีความต้องการความมั่นคง ในชีวิตและสุขภาพ นิสิตฯ จะสามารถควบคุมตนเองไม่ให้เกิดความต้องการ ในการดื่มแอลกอฮอล์ได้

ดังนั้น การควบคุมตนเองจึงมีส่วนเกี่ยวข้องกับความสามารถ ในการควบคุมพฤติกรรมของนิสิตปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน นิสิตเป็นผู้กำหนดพฤติกรรมเป้าหมายกระบวนการที่จะ นำไปสู่เป้าหมาย ตลอดจนประเมินเป้าหมายด้วยตนเอง ทั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้ เลือกทฤษฎีการควบคุมตนเองของ Gottfredson & Hirschi 1990 ที่มี 4 มิติ ได้แก่ การหุนหันพลันแล่น (impulsive) การไม่มีความอ่อนไหว (insensitivity) การมองในระยะสั้น (short – sightedness) และการมีพฤติกรรมเสี่ยงภัย (risk taking) ดังนั้น เมื่อนำแนวคิดทฤษฎีขั้นต้นมาพิจารณาร่วมกัน นำมาสู่ การออกแบบตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยตามกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

ทุกปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล การทำหน้าที่ของครอบครัว การควบคุมตนเอง มีอิทธิพลร่วมต่อการพยากรณ์ต่อพฤติกรรมตามแผนในการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

นิยามศัพท์

นิสิต หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ทั้งชายและหญิง ประจำปีการศึกษา 2556 รวม 26,110 คน

การทำหน้าที่ของครอบครัว (family function) หมายถึง การรับรู้ของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ที่มีต่อกิจกรรมที่สมาชิกภายในครอบครัวกระทำ เพื่อการดำรงอยู่ของครอบครัว ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ การแก้ปัญหาของสมาชิกในครอบครัว การสื่อสารของสมาชิกในครอบครัว บทบาทของสมาชิกในครอบครัว การตอบสนองทางอารมณ์ของสมาชิกในครอบครัว ความผูกพันทางอารมณ์ของสมาชิกในครอบครัว การควบคุมพฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัว

การแก้ปัญหาของสมาชิกในครอบครัว (problem solving) อันเป็นการรับรู้ของนิสิตฯ ที่มีต่อกิจกรรมที่สมาชิกในครอบครัวกระทำเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเหมาะสม ทำให้ครอบครัวดำเนินไปได้ดี และปฏิบัติหน้าที่ด้านต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การสื่อสารของสมาชิกในครอบครัว (communication) เป็นการรับรู้ของนิสิตฯ ที่มีต่อกิจกรรมที่สมาชิกในครอบครัวกระทำ ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน โดยพิจารณาที่ความชัดเจนเนื้อหา และข่าวสารนั้นถูกส่งไปยังบุคคลเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง

บทบาทของสมาชิกในครอบครัว (roles) ซึ่งมีนัยหมายถึง การรับรู้ของนิสิตฯ ที่มีต่อกิจกรรมที่ครอบครัวการดำเนินภารกิจต่าง ๆ ภายใน ครอบครัว

การตอบสนองทางอารมณ์ของสมาชิกในครอบครัว (affective responsiveness) เป็น การรับรู้ของนิสิตฯ ที่มีต่อกิจกรรมที่สมาชิกในครอบครัว กระทำ ที่จะตอบสนองทางอารมณ์ต่อกันในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งเชิงคุณภาพ และปริมาณ อารมณ์เชิงบวก เช่น รัก เป็นสุข และอารมณ์เชิงลบ เช่น กลัว โกรธ

ความผูกพันทางอารมณ์ของสมาชิกในครอบครัว (affective involvement) เป็นการรับรู้ของนิสิตฯ ที่มีต่อกิจกรรมที่สมาชิกในครอบครัว กระทำที่สามารถสะท้อนระดับความผูกพัน ห่วงใยที่มีต่อกัน รวมทั้ง การแสดงออกซึ่งความสนใจและเห็นคุณค่าของกันและกัน

การควบคุมพฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัว (behavior control) หมายถึง การรับรู้ของนิสิตฯ ที่มีต่อกิจกรรมที่สมาชิกในครอบครัวกระทำ ไม่ว่าจะเป็นถึงวิธีการที่ครอบครัวควบคุมหรือจัดการกับพฤติกรรมของสมาชิก เพื่อให้สมาชิกประพฤติตนอยู่ในขอบเขตอันเหมาะสม ไม่ทำให้เกิด ความเดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่น

การควบคุมตนเอง หมายถึง แนวโน้มของนิสิตฯ ในการพิจารณา ความเป็นไปได้ในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งเป็นพฤติกรรมเชิงลบ และ ต้องการควบคุมพฤติกรรมนั้น ซึ่งในการวิจัยแบ่งเป็น 4 มิติ ได้แก่ การควบคุม ตนเองด้านการหุนหันพลันแล่น (impulsive) การควบคุมตนเองด้านการไม่มีความอ่อนไหว (insensitivity) การควบคุมตนเองด้านการมองในระยะสั้น (short-sightedness) และการควบคุมตนเองด้านการมีพฤติกรรมเสี่ยงภัย (risk taking)

การควบคุมตนเองด้านการหุนหันพลันแล่น เป็นการที่นิสิตฯ พิจารณาว่าตนเองมีภาวะการขาดความยับยั้งชั่งใจในการกระทำต่าง ๆ ส่งผล ให้มีแนวโน้มที่จะมีอารมณ์ฉุนเฉียว จึงต้องมีการควบคุมภาวะดังกล่าว

การควบคุมตนเองด้านการไม่มีความอ่อนไหว เป็นการรับรู้ว่าตนเองของนิสิตฯ ต่อแนวโน้มที่จะไม่อ่อนไหวต่อการกระทำหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเชิงลบ

การควบคุมตนเองด้านการมองในระยะสั้น เป็นการที่นิสิตฯ รับรู้ว่าตนเองมีแนวโน้มที่จะมีความล้มเหลวในการคาดการณ์อนาคตของสิ่งที่เกิดในเชิงลบ จึงต้องมีการควบคุมภาวะดังกล่าว

การควบคุมตนเองด้านการมีพฤติกรรมเสี่ยงภัย เป็นภาวะการที่นิสิตฯ รับรู้ว่าตนเองมีแนวโน้มที่ชอบกระทำพฤติกรรมที่มีความเสี่ยงหรือมีความทำลาย จึงต้องมีการควบคุมภาวะนี้

พฤติกรรมตามแผนในการดื่มแอลกอฮอล์ (planned behavior of alcohol drinking) เป็นการกระทำอย่างตั้งใจในการตัดสินใจที่จะดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตฯ โดยมีแนวคิดพื้นฐานที่ว่า บุคคลจะกระทำพฤติกรรมอย่างมีเหตุผล มีการใช้ข้อมูลที่มีอยู่แล้วอย่างมีระบบ และมีการคิดพิจารณาที่ดี เพื่อตัดสินใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรม ภายใต้องค์ประกอบ 4 ประการ ได้แก่ ทศนคติต่อพฤติกรรม (attitude toward the behavior) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (subjective norm) การรับรู้ถึงการควบคุมพฤติกรรม (perceived behavioral control) และความตั้งใจ (intention) ทศนคติต่อพฤติกรรม หมายถึง ระดับของการประเมินความชอบ ของนิสิตฯ ที่จะสนับสนุน การกระทำอย่างตั้งใจในการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตฯ โดยเมื่อนิสิตฯ มีความเชื่อที่สนับสนุน จะเกิดความตั้งใจที่กระทำอย่างตั้งใจในการดื่มแอลกอฮอล์

การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง หมายถึง การรับรู้ของนิสิตฯ ต่อระดับการกระทำอย่างตั้งใจในการดื่มแอลกอฮอล์ โดยเมื่อนิสิตฯ รับรู้ว่าบุคคลที่มีความสำคัญหรือสังคมรอบข้างมีความกดดันต่อนิสิตฯ (subjective norm) ให้มีแนวโน้มในการตั้งใจในการดื่มแอลกอฮอล์ นิสิตฯ มีแนวโน้มจะกระทำตามด้วย

การรับรู้ถึงการควบคุมพฤติกรรม หมายถึง การรับรู้ความยากหรือง่ายในการตัดสินใจของนิสิตฯ ต่อการกระทำอย่างตั้งใจในการดื่มแอลกอฮอล์ หากมีอุปสรรคหรือสิ่งขัดขวางอย่างใดอย่างหนึ่ง

ความตั้งใจในการดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง ความต้องการของ
นิสิตฯ ที่จะกระทำอย่างตั้งใจในการดื่มแอลกอฮอล์

วิธีการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ปีการศึกษา 2556 จำนวน 26,110 คน
(สำนักทะเบียนและประมวลผลมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2556)
กลุ่มตัวอย่าง มีการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้คำนวณโดยใช้
โปรแกรม Power Analysis and Sample Size (PASS) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน
0.05 โดยเลือกใช้สถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)
มีอำนาจการคำนวณทางสถิติได้ถูกต้องร้อยละ 95 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
จำนวน 578 คน จากนิสิตทั้งหมด 26,110 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในวิจัยนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาจาก
การศึกษาแนวคิดและทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งเป็น 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน มีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ (check list)
ประกอบด้วย เพศ ระดับชั้นปี กลุ่มวิชา การพักอาศัย ผลการเรียน อาชีพ
ของบิดา อาชีพของมารดา สถานภาพสมรสของบิดามารดา และรายได้ของ
ครอบครัว (รวม 9 ตัวแปร)

ส่วนที่ 2 การทำหน้าที่ยของครอบครัว เป็นข้อคำถามที่ ออกแบบ
ตามแนวคิด McMaster Model ของ Epstein et al. (1982) ข้อคำถาม
มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Likert's Scale) ครอบคลุม 6
องค์ประกอบ

ส่วนที่ 3 การควบคุมตนเอง เป็นแบบสอบถามที่ออกแบบตามแนวคิดของ Gottfredson and Hirschi (1990) ครอบคลุม 4 มิติ

ส่วนที่ 4 พฤติกรรมตามแผนในการดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งเป็นคำถามที่ออกแบบตามแนวคิดของ Azien (1991) ครอบคลุม 4 องค์ประกอบ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

แบบสอบถามนี้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามโครงสร้าง (แนวคิด ทฤษฎี) ส่วนการทดสอบความเที่ยง ดำเนินการกับนิสิตปริญญาตรี วิทยาเขตบางเขน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา จำนวน 30 คน (try out) ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์รายข้อ (item analysis) คำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Coefficient Alpha) ผลการวิเคราะห์พบว่า การทำหน้าทีของครอบครัวมีค่าความเที่ยง = 0.978 การควบคุมตนเองมีค่าความเที่ยง = 0.932 พฤติกรรมตามแผนในการดื่มแอลกอฮอล์มีค่าความเที่ยง = 0.843

ผลการวิจัย

ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนิสิตปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน จำนวน 578 คน ถูกนำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ผลการวิเคราะห์ พบว่า นิสิตฯ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 55.54) อยู่ในระดับชั้นปีที่ 1 (ร้อยละ 29.41) อยู่ในระดับชั้นปีที่ 2 (ร้อยละ 24.91) อยู่ในระดับชั้นปีที่ 3 (ร้อยละ 24.05) และอยู่ในระดับชั้นปีที่ 4 (ร้อยละ 21.63) อยู่ในกลุ่มวิชาทางสังคมศาสตร์ (ร้อยละ 47.58) รองลงมาคือ กลุ่มวิชาทางวิทยาศาสตร์ประยุกต์ (ร้อยละ 43.77) และอยู่ในกลุ่มวิชาทางวิทยาศาสตร์ (ร้อยละ 8.65) มีผลการเรียนอยู่ในระหว่าง 2.51-3.00 (ร้อยละ 43.43) ส่วนใหญ่พักอาศัยที่บ้านของบิดามารดา (ร้อยละ 38.93) สถานภาพสมรสของบิดามารดาส่วนใหญ่อยู่ด้วยกัน (ร้อยละ 77.16) อาชีพของบิดาส่วนใหญ่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 20.42) อาชีพ

ของมารดาส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย (ร้อยละ 17.47) และมีรายได้เฉลี่ยของครอบครัว 20,000 - 50,000 บาท (ร้อยละ 37.88)

ผลการวิเคราะห์การทำหน้าที่ครอบครัว การควบคุมตนเอง และพฤติกรรมตามแผนในการดื่มแอลกอฮอล์ สรุปได้ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการรับรู้การทำหน้าที่ของครอบครัว การควบคุมตนเอง พฤติกรรมตามแผนในการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตบางเขน (จำนวน 578 คน)

ระดับการรับรู้	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับการรับรู้
การทำหน้าที่ของครอบครัว	3.953	0.521	สูง
การแก้ปัญหาของสมาชิกในครอบครัว	3.834	0.677	สูง
การสื่อสารของสมาชิกในครอบครัว	3.833	0.723	สูง
บทบาทของสมาชิกในครอบครัว	3.872	0.605	สูง
การตอบสนองทางอารมณ์ของสมาชิกในครอบครัว	4.079	0.707	สูง
ความผูกพันทางอารมณ์ของสมาชิกในครอบครัว	4.083	0.626	สูง
การควบคุมพฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัว	3.972	0.590	สูง
การควบคุมตนเอง	2.405	0.855	สูง
การควบคุมการหุนหันพลันแล่น	2.209	0.946	สูง
การควบคุมการไม่มีความอ่อนไหว	2.377	1.020	สูง
การควบคุมการมองในระยะสั้น	2.474	0.914	สูง
การควบคุมการมีพฤติกรรมเสี่ยงภัย	3.525	0.992	สูง
พฤติกรรมตามแผนในการดื่มแอลกอฮอล์	2.360	0.616	ต่ำ
ทัศนคติต่อพฤติกรรม	2.047	0.822	ต่ำ
การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง	2.665	0.737	ปานกลาง
การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม	2.386	0.803	ต่ำ
ความตั้งใจ	2.460	1.202	ต่ำ

หมายเหตุ: เกณฑ์การให้คะแนนของการทำหน้าที่ของครอบครัวและพฤติกรรมตามแผนในการดื่มแอลกอฮอล์ คือ 1.00 - 1.80 ต่ำมาก 1.81 - 2.60 ต่ำ 2.61 - 3.40 ปานกลาง 3.41 - 4.20 สูง และ 4.21 - 5.00 สูงมาก

เกณฑ์การให้คะแนนของการควบคุมตนเอง คือ 1.00 - 1.80 สูงมาก 1.81 - 2.60 สูง 2.61 - 3.40 ปานกลาง 3.41 - 4.20 ต่ำ และ 4.21 - 5.00 ต่ำมาก

ทั้งนี้ ปัจจัยส่วนบุคคล การทำหน้าที่ของครอบครัว การควบคุมตนเอง ร่วมกันมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมตามแผนในการดื่มแอลกอฮอล์โดยรวมของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน สรุปได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรพยากรณ์ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมตามแผนในการดื่มแอลกอฮอล์โดยรวมของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

ตัวแปรพยากรณ์	B	SE b	beta	t	p-value
1. การควบคุมตนเองด้านการมีพฤติกรรมเสี่ยงภัย	-0.142	0.036	-0.288	-3.935	0.000
2. การทำหน้าที่ของครอบครัวด้านการควบคุมพฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัว	-0.261	0.038	-0.250	-6.924	0.000
3. มารดาอาชีพรับจ้างทั่วไป	0.276	0.066	0.169	-4.177	0.000
4. การควบคุมตนเองด้านการมองในระยะสั้น	-0.221	0.045	-0.328	-4.886	0.000
5. ระดับชั้นปี	0.079	0.019	0.143	4.188	0.000
6. หอพักนอกมหาวิทยาลัย	0.121	0.045	0.094	2.717	0.007
7. การควบคุมตนเองด้านการไม่มีความอ่อนไหว	-0.123	0.034	-0.204	-3.594	0.000
8. การควบคุมตนเองด้านการหุนหันพลันแล่น	-0.089	0.035	-0.137	2.573	0.010
ค่าคงที่	4.47				
R = .596	R ² = .355	R ² _{adj} = .345	F = 34.699	Sig = 0.000	

กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.050

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ เพื่อพยากรณ์ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมตามแผนในการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตฯ พบว่า มี 8 ตัวแปร ได้แก่ การควบคุมตนเองด้านการมีพฤติกรรมเสี่ยงภัย การทำหน้าที่ของครอบครัวด้านการควบคุมพฤติกรรมของสมาชิกใน

ครอบครัวอาชีพของมารดา การควบคุมตนเองด้านการมองในระยะสั้น ระดับชั้นปี หอพักนอกมหาวิทยาลัย การควบคุมตนเองด้านการไม่มีความอ่อนไหว และการควบคุมตนเองด้านการหุนหันพลันแล่น สามารถร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมตามแผนในการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และสามารถอธิบายได้ร้อยละ 35.50 ($R^2 = 0.355$) โดยพบว่า การควบคุมตนเองด้านการมีพฤติกรรมเสี่ยงภัย การควบคุมตนเองด้านการมองในระยะสั้น การควบคุมตนเองด้านการไม่มีความอ่อนไหว และการทำหน้าที่ของครอบครัวด้านการควบคุมพฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัว มีอิทธิพลในเชิงลบต่อพฤติกรรมตามแผนในการดื่มแอลกอฮอล์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ส่วนการควบคุมตนเองด้านการหุนหันพลันแล่นมีอิทธิพลเชิงบวกต่อพฤติกรรมตามแผนในการดื่มแอลกอฮอล์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.010 อาชีพของมารดา ระดับชั้นปี และการพักหอพักนอกมหาวิทยาลัย มีอิทธิพลเชิงบวกต่อพฤติกรรมตามแผนในการดื่มแอลกอฮอล์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และ 0.010 ตามลำดับ

ทั้งนี้การพยากรณ์พฤติกรรมตามแผนในการดื่มแอลกอฮอล์โดยรวมของนิสิตฯ พบว่า ตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในการพยากรณ์พฤติกรรมตามแผนในการดื่มแอลกอฮอล์โดยรวมได้ดีที่สุด คือ การควบคุมตนเองด้านการมีพฤติกรรมเสี่ยงภัย ($Beta = -0.288$) ของตามแต่ละตัวแปรพยากรณ์ ได้ดังนี้

1. การควบคุมตนเองด้านการมีพฤติกรรมเสี่ยงภัยสามารถทำนายพฤติกรรมตามแผนในการดื่มแอลกอฮอล์โดยรวมของนิสิตฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ทั้งนี้ นิสิตฯ ที่มีการควบคุมตนเองด้านการมีพฤติกรรมเสี่ยงภัยสูงจะมีพฤติกรรมตามแผนในการดื่มแอลกอฮอล์ลดลง ($B = -0.142$) ซึ่งอาจเนื่องมาจากนิสิตฯ นั้นได้ว่า การมีพฤติกรรมเสี่ยงภัยอาจมีผลต่อชีวิต ทั้งในด้านสุขภาพกาย สอดคล้องกับแนวคิดของ Maslow

(1968, น. 58) ที่เห็นว่า ความต้องการของบุคคลมีห้ากลุ่มจัดแบ่งได้เป็น 5 ระดับจากต่ำไปสูง โดยขั้นที่ 2 คือ ความต้องการความปลอดภัย (safety needs) เป็นความต้องการที่จะเกิดขึ้นหลังจากที่ความต้องการทางร่างกายได้รับการตอบสนองอย่างไม่ขาดแคลน หมายถึง ความต้องการสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยอันตรายทั้งทางกายและจิตใจ ความมั่นคงในชีวิตและสุขภาพ จึงทำให้ความต้องการดื่มแอลกอฮอล์ลดลง

2. การทำหน้าที่ของครอบครัวด้านการควบคุมพฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัวสามารถทำนายพฤติกรรมตามแผนในการดื่มแอลกอฮอล์โดยรวมของนิสิตฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ทั้งนี้ การทำหน้าที่ของครอบครัวด้านการควบคุมพฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัวสูง หากมีมากขึ้นพฤติกรรมตามแผนในการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตฯ จะลดลง ($B = -0.261$) ซึ่งอาจเนื่องมาจากครอบครัวของนิสิตมีการดูแลเอาใจใส่ ความประพฤติ หรือให้คำปรึกษา มีการควบคุมพฤติกรรมของนิสิตฯ มีการว่ากล่าวตักเตือนหากนิสิตประพฤติตัวไม่ดี มีการลงโทษตามความเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ สมพร สิทธิสงคราม (2551) ที่กล่าวว่า ครอบครัวเป็นสิ่งที่มียุทธูปต่อการดื่มสุราของเยาวชน

3. มารดาที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป สามารถทำนายพฤติกรรมตามแผนในการดื่ม แอลกอฮอล์โดยรวมของนิสิตฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 กล่าวคือ มารดาประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปจะทำให้นิสิตฯ มีพฤติกรรมตามแผนในการดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่า ($B = 0.276$) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะมารดาที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ มีเวลาเอาใจใส่ ให้ความอบอุ่น มีเวลาร่วมกันรับประทานอาหาร คุยปรึกษาเรื่องของการดำเนินชีวิต บอกเล่าประสบการณ์ที่แสดงให้นิสิตฯ ได้เห็นถึงผลเสียของการดื่มแอลกอฮอล์ และให้นิสิตได้มีโอกาสที่จะพูดคุยแลกเปลี่ยนเรื่องต่าง ๆ สอดคล้องกับ Mares, et al. (2011) ที่กล่าวว่า การสนทนาเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ภายในครอบครัว

มีความสำคัญในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชน เนื่องจากบิดามารดาที่บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะมีประสบการณ์ตรงในการดื่มทำให้สามารถบอกถึงผลเสียของการดื่มได้อย่างชัดเจนและสามารถยกตัวอย่างพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของตนเองให้เยาวชนเห็นได้อย่างละเอียด ซึ่งอาจทำให้เยาวชนกลัวการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จึงช่วยลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนลงได้

4. การควบคุมตนเองด้านการมองในระยะสั้น สามารถทำนายพฤติกรรมตามแผนในการดื่มแอลกอฮอล์โดยรวมของนิสิตฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยนิสิตที่มีการควบคุมตนเองด้านการมองในระยะสั้นจะมีพฤติกรรมตามแผนในการดื่มแอลกอฮอล์ลดลง ($B = -0.221$) ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากนิสิตมีการคาดการณ์ในอนาคต เช่น คำนึงถึงผลเสียของสุขภาพหรือการเรียนหรือค่าใช้จ่ายที่อาจไม่เพียงพอ ทำให้มีพฤติกรรมตามแผนในการดื่มแอลกอฮอล์ลดลง สอดคล้องกับการศึกษาของ Muraven, Collins, Morsheimer, Shiffman, and Paty (2005) ที่พบว่า เยาวชนควรได้รับการเสริมทักษะในการควบคุมตนเอง เพราะการควบคุมตนเองช่วยให้เยาวชนสามารถบังคับใจตนเองไม่ให้เกิดความต้องการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เยาวชนควบคุมตนเองได้จะเป็นเกราะป้องกันการเลียนแบบพฤติกรรม การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของสมาชิกในครอบครัวและยังทำให้เยาวชนมีวิถีจัดการกับธรรมชาติการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของตนเอง ทำให้สามารถหยุดบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้เมื่อต้องการ

5. ระดับชั้นปีสามารถทำนายพฤติกรรมตามแผนในการดื่มแอลกอฮอล์โดยรวมของนิสิตฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยนิสิตที่ระดับชั้นปีสูงจะมีพฤติกรรมตามแผนในการดื่มแอลกอฮอล์สูงเพิ่มขึ้น ($B = 0.121$) ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากนิสิตที่มีชั้นปีเพิ่มขึ้นมีเพื่อนมากขึ้น และมีบทบาทในสังคมมากขึ้น หรือนิสิตอาจคิดว่าตนมีวุฒิภาวะสูงขึ้น ทำให้เกิดมั่นใจ และส่งผลให้มีพฤติกรรมตามแผนในการดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้น

ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิชชุดา กิจกรรม (2554) ที่พบว่า ในนิสิต/นักศึกษาชั้นปีที่ 1 และ 2 ดื่มแอลกอฮอล์น้อยกว่า นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และ 4 และนิสิต/นักศึกษาชั้นปีที่ 3 ดื่มแอลกอฮอล์น้อยกว่านิสิตนักศึกษาปีที่ 4 ส่วน ภูษณิศา บริหาร (2549) วิจัยพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของกลุ่มวัยรุ่นหญิงเพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่สัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของกลุ่มวัยรุ่นหญิง และวิธีการดำเนินชีวิต ความรู้สึกนึกคิดของกลุ่มวัยรุ่นหญิงที่ทำให้ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ โดยดำเนินการศึกษาเชิงคุณภาพ ใช้เทคนิคสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มวัยรุ่นหญิงตัดสินใจดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ เพราะความต้องการมีตัวตนอยู่ในกลุ่มเพื่อน และอยากได้รับการยอมรับจากกลุ่ม

6. หอพักนอกมหาวิทยาลัยสามารถทำนายพฤติกรรมตามแผนในการดื่มแอลกอฮอล์โดยรวมของนิสิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 กล่าวคือนิสิตที่มีหอพักนอกมหาวิทยาลัยมีพฤติกรรมตามแผนในการดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านิสิตที่พักอาศัยที่บ้านปิตามารดา ($B = 0.121$) สอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ ประกิจ โพธิอาศน์ (2541) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยพบว่า ลักษณะที่พักอาศัยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

7. การควบคุมตนเองด้านการไม่มีความอ่อนไหว สามารถทำนายพฤติกรรมตามแผนในการดื่มแอลกอฮอล์โดยรวมของนิสิตฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.010 โดยนิสิตที่มีการควบคุมตนเองด้าน การไม่มีความอ่อนไหว มีพฤติกรรมตามแผนในการดื่มแอลกอฮอล์ลดลง ($B = -0.123$) เนื่องจากนิสิตฯ ตระหนัก หรือกลัวเมื่อเกิดเหตุการณ์ร้ายแรง จึงเห็นว่าการดื่มแอลกอฮอล์เป็นเรื่องที่ควรหลีกเลี่ยง จึงอาจทำให้พฤติกรรมตามแผนในการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตฯ มีแนวโน้มลดลง

8. การควบคุมตนเองด้านการahunหันพลันแล่น สามารถทำนายพฤติกรรมตามแผนในการดื่มแอลกอฮอล์โดยรวมของนิสิตฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.050 นิสิตที่มีการควบคุมตนเองด้านการahunหันพลันแล่น มีพฤติกรรมตามแผนในการดื่มแอลกอฮอล์ลดลง ($B = -0.089$) กล่าวคือนิสิตใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ในการแก้ปัญหา ดังนั้นเมื่อเกิดเหตุการณ์หรือปัญหานิสิตฯ จะมีการไตร่ตรองถึงผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น ทำให้นิสิตมีสติยั้งคิดในการตัดสินใจกระทำพฤติกรรมต่างๆ พฤติกรรมตามแผนในการดื่มแอลกอฮอล์จึงลดลง

สรุปผลการวิจัย

การพยากรณ์พฤติกรรมตามแผนในการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน พบว่า นิสิตฯ ที่อยู่ในครอบครัวที่มีการทำหน้าที่ของครอบครัวในระดับสูง และมีการควบคุมตนเองอยู่ในระดับสูง จะมีพฤติกรรมตามแผนในการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตฯ อยู่ในระดับต่ำ ขณะที่การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมตามแผนในการดื่มแอลกอฮอล์ แสดงว่า ปัจจัยทั้ง 8 ปัจจัย ได้แก่ การควบคุมตนเองของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ด้านการมีพฤติกรรมเสี่ยงภัย ด้านการมองในระยะสั้น ด้านการไม่มีความอ่อนไหว ด้านการahunหันพลันแล่น และการทำหน้าที่ของครอบครัว ด้านการควบคุมพฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัว อาชีพของมารดา ระดับชั้นปี และการพักหอพักนอกมหาวิทยาลัย มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมตามแผนในการดื่มแอลกอฮอล์ โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมตามแผนในการดื่มแอลกอฮอล์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 แม้อธิบายได้เพียง ร้อยละ 35.50 ($R^2 = 0.355$) ทั้งนี้ตัวแปรที่พยากรณ์พฤติกรรมตามแผนในการดื่มแอลกอฮอล์ได้ดีที่สุด คือ การควบคุมตนเองด้าน

การมีพฤติกรรมเสี่ยงภัย หมายความว่า หากมีการควบคุมตนเองด้านการมีพฤติกรรมเสี่ยงภัยสูงจะมีพฤติกรรมตามแผนในการดื่มแอลกอฮอล์ต่ำ

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านสถาบันครอบครัว ผู้ปกครองต้องตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้นภายในครอบครัวของตนเองซึ่งในปัจจุบันเนื่องจากภาวะบีบคั้นทางเศรษฐกิจและสังคม ทำให้พ่อแม่จำนวนมากละเลยความสำคัญในเรื่องนี้ มีการละทิ้งครอบครัวเพื่อไปประกอบอาชีพหรือเมื่อมีความขัดแย้งระหว่างกันก็ไม่ระมัดระวังความรู้สึกของลูกหลาน เพราะเข้าใจว่าเป็นเรื่องของพ่อแม่ที่เป็นผู้ใหญ่ เด็กไม่ควรรับรู้ปัญหาทำให้เกิดแรงกดดันในจิตใจของบุตรหลาน ซึ่งนำไปสู่การมีพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ หรือพฤติกรรมเสี่ยงอย่างอื่นได้

2. ด้านครู อาจารย์ สังคม และชุมชน ควรให้ความสำคัญโดยการให้ความรู้เพื่อสร้างความตระหนักถึงผลของการดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อกระตุ้นให้เกิดความสนใจ และตระหนักถึงผลที่เกิดขึ้นจากการดื่มแอลกอฮอล์ เช่น โทษและพิษของการดื่มแอลกอฮอล์ต่ออวัยวะต่างๆ ของร่างกาย ความรุนแรง ความสูญเสียทางเศรษฐกิจและสังคม อันจะเป็นการช่วยลดพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์และปัญหาของสังคม ทำให้นิสิตมีพฤติกรรมที่เหมาะสมสอดคล้องกันสังคม ซึ่งภาครัฐ เอกชน และองค์กรต่างๆ โดยเฉพาะสถาบันการศึกษา ควรมีการประสานและร่วมมือกันในการจัดทำโครงการหรือโปรแกรมการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมให้นิสิตได้มีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ที่เหมาะสมในทางสร้างสรรค์ เพื่อเป็นการให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องการดื่มแอลกอฮอล์ การให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่นิสิตฯ เช่น การจัดกิจกรรมเข้าค่าย นิทรรศการเรียนรู้ การสอดแทรกเนื้อหาที่เหมาะสมใน

การเรียนการสอน โดยเน้นกิจกรรมที่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม รวมถึงการมีส่วนร่วมของตัวนิสิตฯ เองด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ที่อาจส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตฯ เช่น ทักษะชีวิต แรงสนับสนุนทางสังคม ความเชื่อเรื่องสุขภาพ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ผลกระทบต่อสุขภาพกายและจิต เป็นต้น เพื่อจะได้นำไปประยุกต์ใช้ในการจัดโปรแกรมด้านการเรียนการสอน การให้คำแนะนำปรึกษา และเป็นแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกในกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยง เพื่อให้ข้อมูลเชิงลึกที่ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยการให้นิสิตมีส่วนร่วมในการโต้ตอบ ชักถาม พูดคุยในประเด็นต่างๆ ได้ ซึ่งจะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ได้ต่อไป

3. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในกลุ่มอื่นๆ ด้วย เช่น วิทยาลัยอยู่นอกระบบการศึกษา เพื่อศึกษาเปรียบเทียบและทำความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ได้ครอบคลุม และสามารถแก้ปัญหาได้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย

คำนิยม

ขอขอบคุณ ผศ.น.ท.หญิง ดร.งามลย์ ผิวเหลือง ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก มา ณ ที่นี้

เอกสารอ้างอิง

- Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50, 179-211.
- Borsari, B., Murphy, J. G., and Barnett, N. P.. (2007). Predictors of alcohol use during the first year of college: Implications for prevention. *Addictive Behaviors*, 32(10), 2062–2086.
- Epstein, N. B., Bishop, D. S., and Baldwin, L. M.. (1982). *McMaster Model of the Family Functioning A view of the normal family* In. F. Walsh ed. *Normal Family Processes*. 1st ed. New York: Guilford.
- Gottfredson, M. R., and Hirschi, T.. (1990). *A general theory of crime*. Stanford. CA: Stanford University Press.
- Koning, I. et al. (2011). *Why target early adolescents and parents in alcohol prevention The mediating effects of self-control, rules and attitudes about alcohol use*. *Addiction*, 106, 538-546.
- Mares, S. H.W. (2011). Parental alcohol use, alcohol-related problems, and alcohol-specific attitudes, alcohol-specific communication, and adolescent excessive alcohol use and alcohol-related problems. *An indirect path model. Addictive Behaviors*, 36, 209-216.
- Maslow, A. (1968). *Toward a Psychology of Being*. (3rd edition.). New York: John Wiley and Sons, Inc.
- Muraven, Colins, Morsheimer and Paty (2005). One Toomany: Predicting Future Alcohol Consumption Following Heavy Drinking. *Psychology of Addictive Behaviors*, 19(2), 140-147.
- Piquero, A. R., and Tibbetts, S. G.. (1996). Specifying Low Self-Control and Situational Factors in Offender Decision-Making. *Justice Quarterly*, 31, 601-631.
- Steinberg, L. (1996). *Adolescence*. New York: McGraw-Hill.

WHO. (2004). *Lexicon of Alcohol and Drugs terms*. England.

ประกิจ โพธิอาศน์. (2541). “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.” วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาสุขศึกษา. มหาวิทยาลัยมหิดล.

พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. (2550). *จิตวิทยาครอบครัว*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

ภูษนิศา บริหาร. (2549). “พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของกลุ่มวัยรุ่นหญิง.” กรณีศึกษา. การวิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วิชุดา กิจธรรม. (2554). “โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของเส้นทางการเป็นนักดื่มและพฤติกรรมต่อเนื่องของการดื่มในนิสิต/นักศึกษา กรุงเทพฯ.” สถาบันวิจัยเชิงพฤติกรรมศาสตร์.

ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา. (2550). *รายงานสถานการณ์สุราประจำปี พ.ศ. 2549*. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา.

สมพร สิทธิสงคราม. (2549). “ปัจจัยทำนายพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น.” วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สำนักทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2556) สืบค้นจาก www.registrar.ku.ac.th เมื่อ 1 พฤษภาคม 2559.

อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2537). *จิตบำบัดครอบครัว: แนวคิดและวิธีการ* (ฉบับร่าง). กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.